

LBRIS

We know
books

Ana Merino (născută la Madrid, în 1971) este o scriitoare care trăiește în Statele Unite ale Americii. Predă studii culturale și scriere creativă la Universitatea de Stat din Iowa. În 2011, a înființat un masterat de scriere creativă în limba spaniolă pe care l-a coordonat până în 2018. A dezvoltat abordarea academică a benzii desenate și romanului grafic, organizând expoziții și publicând eseuri în domeniu. A activat ca editorialistă externă pentru *El País* și ca membră în comitetele directoare și executive ale unor centre și organizații pentru autori de literatură și de bandă desenate. În prezent, face parte din Consiliul Director al Teatrului Riverside din Iowa.

A publicat nouă volume de versuri, printre care *Preparativos para un viaje* (Premiul Adonáis pentru poezie, 1994), *Los días gemelos* (1997), *La voz de los relojes* (2000), *Juegos de niños* (Premiul Fray Luis de León, 2003), *Compañera de celda* (2006), *Hagamos caso al tigre* (2010), *El viaje del vikingo soñador* (2015). A scris câteva piese de teatru care au avut premiere în Zürich și Iowa. A publicat, de asemenea, cărți pentru adolescenți, între care *El hombre de los dos corazones* (2009). *Harta sentimentelor* (*El mapa de los afectos*) este primul său roman destinat adulților, distins în 2020 cu prestigiosul Premiu Nadal.

ANA MERINO

harta sentimentelor

Traducere din limba spaniolă
LAVINIA SIMILARU

LITERA
București

CUPRINS

1. Toate secretele	9
2. Luna de miere	20
3. Rămâne golul	29
4. Fiul lui Dumnezeu	40
5. Ca să înfrunte moartea.....	46
6. Premeditare	58
7. Vânătorul de eclipse	68
8. Cercul înfrângerii.....	77
9. Pariuri și plăți.....	87
10. Să îmbătrânești.....	98
11. Spațiu sideral.....	107
12. Energie regenerabilă	117
13. O rugăciune proprie.....	133
14. Despărțiri.....	146
15. Urma iertării	158
16. Foc și apă	165

17. Feminism.....	173
18. Vremea semințelor	187
19. Sensul lucrurilor.....	198
20. Descotorosiri.....	212
21. Pânțele balenci.....	223
22. Dragoste adevărată.....	231
În chip de epilog: Îmbrățișările.....	242
Mulțumiri.....	245

În colecția Clasiți Litera au apărut:

- Alice Munro, *Prea multă fericire*
 Alice Munro, *Fugara*
 Donna Tartt, *Sticletele*
 Richard Flanagan, *O cale îngustă spre nordul îndepărtat*
 Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. I)
 Richard Flanagan, *Să bați din palme cu o singură mână*
 Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. II)
 Svetlana Aleksievici, *Războiul nu are chip de femeie*
 Svetlana Aleksievici, *Ultimii martori*
 Svetlana Aleksievici, *Soldații de zinc*
 E.L. Doctorow, *Billy Bathgate*
 Richard Yates, *Revolutionary Road*
 Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. III)
 J.P. Donleavy, *Roșcovanul*
 Elizabeth Strout, *Frații Burgess*
 E.L. Doctorow, *Ragtime*
 Marlon James, *Scurtă istorie a șapte crime*
 Richard Yates, *Parada de Paște*
 Hanya Yanagihara, *O viață măruntă*
 William Saroyan, *Ce-am mai râs! O poveste serioasă*
 Alice Munro, *Dragă viață*
 Alice Munro, *Ură, prietenie, dragoste, căsătorie*
 Elizabeth Strout, *Numele meu este Lucy Barton*
 Paul Beatty, *Io contra Statele Unite ale Americii*
 Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. IV)

TOATE SECRETELE

Își ascundea comorile în pădure, în scorbura unui copac din care se iveau o creangă mare, pe care obișnuia să se urce în copilărie, ca să contemple orizontul, ori ca să spioneze vânătorii care pătrundeau în desișul acela cu copaci uniți. Câteodată, întorcându-se acasă, se întâlnea cu ultimii vânători ai după-amiezii și nu o dată îl certaseră: „Băiete, de unde ai ieșit? Ai grijă, nu umbla pe-aici, că într-o zi o să se-ntâmpile o nenorocire“.

Pe Samuel nu-l intimidau aceste amenințări; vânătorii nu treceau niciodată prea aproape de copacul său. El se simțea în siguranță îmbrățișând trunchiul gros, cu crengi puternice și frunzoase. Era locul lui favorit, turnul de scrutat stelele vara și colțul de furie iarna. Chiar și în zilele cele mai friguroase se cățăraseră în copac, ca să stea liniștit și să fumeze în secret țigări fără filtru, sfâșiind densitatea înghețată

a văzduhului cu fumul iute, pe care îl savura în gură, înainte de a-l expulza. Refugiul îi era a șaptea ramură puternică, într-o scară de lăstari imenși și luxurianți. Un cuib părăsit de ciocănitoare, pe care îl lărgise cu briceagul lui, se transformase în ascunzătoarea perfectă pentru lucrurile interzise. Acolo păstra de copil o cutie metalică în care punea țigările pe care le șterpelea cu mare grijă de la adulți. Pe atunci îi plăcea deja să se imagineze ca fiind unul dintre ei, în timp ce trăgea de câteva ori din țigară și contempla din ascunzătoarea lui întinderea pădurii, marginile șoselei și drumurile forestiere. Iscodea cu atenție meticuloasă tot ce se mișca și nota în mici agende pline de desene schematici. În caietele acelea înregistra detaliat, ca într-un jurnal, deplasările vânătorilor, întâlnirile furtive ale amantilor sau băgarea de seamă a feluritelor animale, când mergeau prin hățiş.

Samuel era marele observator al pădurii, supraveghetorul foșnetelor. Cu instinctul său particular se transforma într-un soi de spiriduș invizibil, în stare să se metamorfozeze între ramurile copacului său gigantic. El a știut mai bine ca oricine de povestea de dragoste a lui Tom cu domnișoara Valeria, învățătoarea de la școala primară. O aventură secretă, care a durat trei veri și din care Samuel a învățat să interpreteze straniile texturi ale tandreței. Peste

mulți ani, simțea încă o pudoare ciudată și incitantă când îl vedea pe Tom la supermarket. Valeriei îi pierduse urma după ce ea se căsătorise cu un coleg, un învățător deopotrivă foarte tânăr, cu care se transferase într-un oraș mare din sud. Mulți au spus atunci că aceia doi erau prea ambițioși ca să se mulțumească cu viața deloc sofisticată din așezările din Vestul Mijlociu american, din Iowa rurală, unde peisajul câmpurilor agricole de ferme și culturi se combina cu păduri dese, ca cea care îl adăpostea pe Samuel. Valeria a plecat, dar copilul n-a uitat niciodată urma secretă și senzuală pe care a lăsat-o existența sa în după-amiezile acelea ale verii, când îi permitea lui Tom s-o iubească, încredințată că nu știa nimeni absolut nimic despre întâlnirile lor.

Dragostea furtivă a lui Tom cu Valeria a avut mult dintr-o inițiere nestatornică și a ocupat destule paragrafe în caietele lui Samuel, cu schițe și însemnări cifrate. A coincis la rândul ei cu trecerea aceea agitată de la copilărie la adolescența care a răsărit în băiat ca un cuib de tânjiri tăcute din foisorul crengilor stufoase. A visat ore în șir la misterioasa Valeria și la supusa ei relație cu Tom, un bărbat prea bătrân pentru ea; diferența de vârstă dintre ei era de treizeci de ani. La început, în vara lui 2002, descoperirea aceasta a fost în însemnările lui

un apendice confuz și surprinzător într-o după-amiază călduroasă în care două vulpi dăduseră târcoale în apropierea copacului său. Samuel le-a urmărit cu privirea, ajutat de binoclul de vânătoare pe care îl moștenise de la bunicul lui; obișnuia să și-l ia cu el în multe dintre incursiunile sale, ascuns în rucsac, pentru când se juca de-a straja pădurii, în după-amiezile nesfârșite ale verii. Tom și Valeria erau destul de aproape, se plimbau în ritm domol, oprindu-se să scruteze drumul. N-au observat prezența perechii de vulpi, care i-a înconjurat în crâng. Valeria asculta captivată povestirea lui Tom, dar până la Samuel ajungeau doar murmure răzlețe. Ce făceau oare aceia doi mergând prin pădure? Pe băiat îl surprinse teribil s-o descopere pe Valeria cu Tom.

Valeria, cu rochiile ei de bumbac înflorate, cu talia atât de fină, încinsă cu o curea groasă de piele lăcuită și cu pantofii cu toc subțire, cu o fundă mare într-o parte, tot din piele lăcuită. Doar ce terminase facultatea și lucra de câteva luni ca învățătoare suplinitoare în sat. Făcea senzație când intra în restaurantul familial al doamnei Dolan și cerea un milkshake de vanilie la teighea. Acolo o văzuse Samuel pentru prima oară. Se uitase țintă la ea din cauza comentariilor unchiului său, David, și ale prietenului acestuia, Greg.

Aproape în fiecare miercuri, David îl ducea să ia o gustare la restaurantul doamnei Dolan. Îi părea rău de sora sa mai mare, mama lui Samuel, care avea soțul mereu plecat, pescuind în cea mai mare parte a timpului în largul mării, iar ea lucrând ca secretară recepționistă la Garth Tickled, un avocat dubios, care făcea o afacere bănoasă din necazurile celorlalți. Astfel că David a stabilit o gustare săptămânală cu nepotul său, Samuel. Îi plăcea rutina aceasta, chiar dacă era presărată cu gânduri lipsite de importanță și plictisitoare anecdote școlare, pe care nepotul său le descria ca pe niște epopei. Uneori li se alătura Greg, colegul său de birou, căruia îi plăcea să profite de orice scuză ca să prelungească ziua de lucru bând bere și conversând relaxat despre orice femeie mai tânără de treizeci de ani care intra în restaurant. David râdea de temperamentul prietenului său de macho slobod la gură, care lauda, fără pic de rușine, toate femeile.

– Greg, ce chestii spui, taci, că îl avem pe Samuel aici, cu noi.

Greg îi privea cu înfumurare și își ștergea urmele de bere cu mâneca.

– Păi dacă fata e frumoasă de-ți vine s-o mănânci.

Samuel se uită în treacăt la învățătoare, o fată mărunțică, cu o rochie înflorată și cu

părul strâns într-o coadă. Reflectă literal la comentariul lui Greg. Ce gust avea oare noua învățătoare, că îi plăcea atât de mult prietenului unchiului său? Gustul fetelor trebuia să fie delicios, dacă lui Greg îi lăsa gura apă întotdeauna. În plus, disimularea unchiului său i se părea amuzantă. Samuel știa din sursă sigură că David se dădea în vânt după fete, pentru că ascundea în baie reviste erotice sub maldărul de prosoape împăturite. Le descoperise într-o zi, erau reviste pline de femei goale, cu sâni uriași. Lui Samuel i se păruse ridicol ca unchiului său să-i placă aceste lucruri. Erau fotografii plicticoase și cam nasoale de corpuri feminine prost luminate, în care pielea negricioasă contrasta cu marca dezagreabilă și albicioasă a costumului de baie.

Descoperirea aceea nu stimulă deloc imaginația lui Samuel, dimpotrivă, îl făcu să privească cu profundă neplăcere goliciunea feminină. Maică-sa îl certa pentru că rămânea absorbit, citind ore întregi benzi desenate cu supereroi; dacă ar fi știut ce făcea fratele ei și ce îngrozitoare erau revistele lui...

– Băiete, nu te sature să citești mereu aceleași lucruri?

– Nu, mamă, răspundea Samuel entuziasmat, ăsta e ultimul număr, dar coperta seamănă mult cu altele, însă ăsta e nou, eh.

– Pentru mine sunt toate la fel. Și, pe de altă parte, cred că e timpul să începi să citești alte lucruri, mai interesante decât copilăriile alea, nu?

– Mami, tu nu înțelegi.

În ilustrațiile acelea care îi plăceau atât de mult, se întâmplau lucruri fabuloase și surprinzătoare, personajele erau invincibile, aveau sentimente și luptau pentru o lume mai bună. Desenate cu niște trăsături care îl încântau, de multe ori le copia meticulos în foi separate, sau pe copertele interioare ale manualelor lui. De ce își pierdea unchiul său timpul cu revistele lui pline de doamne urâte, când erau femei formidabile în benzile desenate, ca Sue, capabilă să se facă invizibilă și să creeze câmpuri de forță? Samuel nu avea nevoie să o vadă goală ca să se emoționeze și să simtă puterea energiei sale mentale. Într-o zi puse pe masa de la restaurant câteva exemplare din neprețuitele sale benzi desenate, sperând să trezească empatia celor care știu să aprecieze fiecare ilustrație, dar descoperi cu o enormă neplăcere că nici pe unchiul său, nici pe Greg nu îi interesau câtuși de puțin.

– Nu-mi spune că îți plac supereroii! exclamă Greg cu ironie. Ca tâmpitului de Ronald, care citește doar rahaturi din astea.

David se încruntă.

– Ajunge, Greg, nu e vinovat băiatul de be-lelele tale de la serviciu.

– Ah, David, scuză-mă, uitasem că tu ești prieten la cataramă cu sus-menționatul pisălog, care, pe lângă faptul că e un nimeni, citește prostii din astea, de parcă ar avea vârsta mintală a nepotului tău.

Samuel abia avu timp să reacționeze, ca să-și protejeze exemplarele, introducându-și-le repe-de la loc în rucsac. Greg își proiectase asupra lor frustrările profesionale, îndepărtându-le brusc cu mâna și mototolind una dintre coperte.

– Să lăsăm asta. David încercă să schimbe subiectul. Uite cine a venit.

Valeria intrase în restaurant și lumina după-amiezii se filtra prin părul ei blond, pe care Samuel îl vedea pentru prima oară în vânt, dându-i o nuanță magică și misterioasă. Tenul ei aproape transparent contrasta cu cămașa azurie și cu pantalonii asortați. „E Sue“, gândi Samuel surprins.

„Poate că e fata invizibilă“, își imaginează iarăși, privind-o fascinat și îmbujorându-se ușor.

Cuvintele lui Greg îi întrerupseră gândurile.

– În ceas rău m-am hotărât să mă așez la casa mea, se lamentă prietenul unchiului său.

– Chiar dacă n-ai fi făcut-o, n-ai avea nici o șansă, îi zise David.

– Măcar lasă-mă să visez, răspunse Greg, sorbind îndelung din halba de bere, pentru ca apoi să eructeze în mod dezgustător.

Când Samuel crezu că vede în Valeria personalitatea secretă a lui Sue din *Cei patru fantastici*, relația dintre ea și Tom încă nu progresase, cu toate că se plimbau deja destul de mult împreună. Întâlnirile le erau aparent inocente, rătăcirii circulare prin pădure, pe care Samuel le nota. Totuși, începând cu intrarea aceea extraordinară a Valeriei în restaurant, copilul a redactat un jurnal mai elaborat, inserând desene cu Sue, pe care le copia din benzile lui desenate. Ce-or fi pus la cale aceia doi?

Într-o zi își dădură primul sărut și Samuel trebui să accepte că Valeria nu întotdeauna o adăpostea pe Sue a visurilor lui. Tom nu semăna deloc cu nici unul dintre personajele din banda sa desenată favorită, nici măcar cu vreunul rău, pe care să fi meritat osteneala să-l pomenească. Atunci când relația deveni mai intimă, lui Samuel îi era greu să-i spioneze, pentru că se refugiau foarte bine în arbuștii stufoși. Știa că ceva se întâmplă, dar nu fu în stare să vadă cu tot luxul de detalii decât peste două veri. Îndrăzni atunci să se ascundă într-un copac din apropierea pajiștii cu ace de pin și iederă. Samuel nu se mai temea să fie descoperit, întrucât curiozitatea adolescenței abia mijite era o energie superioară oricărui alt sentiment. Așa fu martor la o dragoste pasională, cu adieri de tăceri profunde, care îl umpleau de lehamite și

îi păreau de neînțeles. Firește, Valeria și Tom voiau ca nimeni să nu știe de aceste relații furtive, care își găsiseră în pădure leagănul manifestării maxime. La sfârșitul celei de-a treia veri, învățătoarea le anunță tuturor logodna ei cu unul dintre colegii de la școală, iar după câteva luni se căsătoriră și plecară.

Samuel trăi cu neliniște și cu multă surprindere aceste evenimente. Nu o auzise niciodată pe Valeria vorbind de planuri de viață de o asemenea magnitudine. Mai mult decât atât, nu i-a spus niciodată lui Tom ce gândea; fusese de la început o relație pasională, dar supusă și pe tăcute. Samuel s-a dus la biserică împreună cu mama lui, să vadă nunta. S-a simțit foarte straniu, pentru că întâmplarea a făcut să se așeze pe una dintre ultimele bănci, lângă Tom. L-a scrutat pe furiș, avea un aer liniștit și fixa tânăra pereche. Pe Samuel l-a luat cu amețală când s-a gândit că el era singurul care cunoștea detaliile iubirii dintre Tom și Valeria. Trei veri de săruturi dense și de suspine suave, pe care caietele lui le-au consemnat cu minuțioasă precizie.

Valeria era superbă în ziua nunții ei. Îmbrăcată în alb, purta părul strâns într-un coc împodobit cu minuscule flori silvestre. „Ce frumoasă sunteți și ce simplă, ce bine vă stă coafura“, a murmurat mama lui Samuel când a trecut prin fața lor. E adevărat, o prindea teribil,

căci lăsa să i se vadă minunatul gât fără bijuterii. Samuel a privit-o fascinat și a simțit că îl năpădește un vag sentiment de vină. În una dintre întâlnirile intense din pădure, Valeria își pierduse medalionul de aur fin, un crucifix cu pietricele de cristal, pe care i-l dăruise bunica ei pentru prima comuniune. Tânăra l-a căutat de multe ori menționând-o, ridicând stratul de ace de pin și cercetând pe drum. Nu l-a găsit niciodată. Samuel îl ascunsese în scorbura aceluia copac, unde peste ani se urca să fumeze țigări și își amintea cu delicată plăcere texturile invizibile ale Valeriei.

LUNA DE MIERE

Valeriei îi trecu criza de nervi la șaptezeci de kilometri. Începu să plângă în tăcere, contemplând peisajul de pe șosea răsucindu-se la fiecare curbă. Trecuse de la furia imensă la o tulburătoare seninătate, în care plângea ca să-și verse focul. Se gândi la elevii ei, la cei mici, pentru care viața era un *montagnes russes* de emoții. Treceau de la răs la plâns și se lăsau în voia năbădăilor explozive. De câte ori nu privise plânsetele neconsolate ale copiilor mici! Suspinele întretăiate ale dezolării infantile închegându-se într-un țipăt interminabil. Dar când crești, știi că nu poți să faci același lucru, deși te simți la fel ca ei, trebuie să-ți controlezi amărăciunea aceea sfâșietoare.

Valeria era conștientă că o invadase un impuls alimentat de frustrarea unei călătorii infernale, pline de strigăte și reproșuri. Periplul idilic se terminase cu fuga. Senzația de libertate, de

minusculă libertate macerată în impulsul acela, în gestul categoric de a ieși în fugă și de a dispărea. Zona de servicii îi fusese poarta spre un univers paralel, în care acum aduna kilometri spre necunoscut. Îndată ce Paul s-a dus la baie, Valeria s-a urcat în primul autocar care se pregătea să pornească, a plătit zece euro și s-a așezat în spate, lângă o femeie cu vâl, care moțăia și murmură printre sforăieli. Nu avusese niciodată o viziune atât de clară asupra propriei vieți și a ceea ce îi era necesar în momentul acela. Voia doar să stea liniștită, fără să simtă veșnica negativitate a lui Paul bătând-o la cap. Pasiunea se condensase și devenise putredă într-o călătorie plină de certuri. Aerul dens și fierbinte al nefericirii a târât-o spre un autocar aproape în mers.

Unde o duceau oare cei zece euro? Se juca cu gândul acesta și cu moneda de doi euro pe care i-o dăduse rest șoferul. Nu îndrăznea să întrebe, fiindcă spaniola ei era destul de precară, deși oamenii care o însoțeau nu păreau nici ei spanioli. Toate femeile erau acoperite și vorbeau într-o limbă muzicală. Evident, erau din vreo țară din nordul Africii. Vălurile femeilor și djellaba unora dintre bărbați îi trădau. Valeria trecuse în altă lume, fără a-și da seama că înfățișarea ei, cu pantaloni scurți, sandale din curele, care îi arătau unghiile delicate, date cu lac roșu și tricoul azuriu cu decolteu, era în discordanță în